

ผลของการบริหารสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

The result of School Administration on Required Characteristics of Students
in Muang District in Phetchaburi Province

พระมหาเทวินทร์ ปิยทสุลี

Phra Maha Tewin Piyatassi

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ด้านของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามข้อมูลทั่วไป และ 3) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 425 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า ในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้ง 8 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.141 ถึง 0.462 โดยทุกตัวแปรสังเกตได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน 3) นักเรียนที่มีเพศที่พ่อกาพย์ สถานภาพของผู้ปกครองต่างกันมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และที่มีระดับช่วงชั้นการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน นั้น ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความสำคัญที่นักเรียนควรมีมากที่สุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีจิตสำนึกในการรักสถาบันชาติ ประพฤติตัวที่ดีตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธ ดังนั้นนักเรียนและครูผู้สอนควร

นำองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตของตนเองให้มีคุณธรรมและทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จในทางที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

Abstract

The purposes of this study were to: 1) investigate the relationship among 8 aspects of required characteristics of the students in the schools under the Office of Phetchaburi Primary Education Service Area I, located in Muang district, Phetchaburi province, 2) compare the 8 aspects of required characteristics of the students with different background information, and 3) study required characteristics of the students. The research samples were 425 students in the schools under the Office of Phetchaburi Primary Education Service Area I, located in Muang district, Phetchaburi province. The tool for collecting data was the questionnaire. The data were statistically analyzed by using mean, standard deviation, and analysis of correlation coefficient among 8 observable variables.

The research results were as follows:

1. The required characteristics of the students in the schools under the Office of Phetchaburi Primary Education Service Area I, located in Muang district, Phetchaburi province were at a moderate level in overall aspects.

2. There was relationship with statistical significance at 0.01 level with correlation coefficients ranging from 0.141 to 0.462 among 8 aspects of required characteristics of the students in the schools under the Office of Phetchaburi Primary Education Service Area I.

3. The required characteristics of students with different gender, accommodation, and parents' status were not different, However, the required characteristics of students with different class level were different with statistical significance at 0.01 level.

The knowledge concluded from the research results was found that among the 8 required characteristics of the students, the aspect of passion for nation, religion, and king was ranked at the highest level of importance. This showed that the students had got consciousness on passion for nation and behaved themselves according to Buddhism principles. Thus, the 8 aspects of students' required characteristics should be used for enhancing the students' good behavior so that the students could lead their lives in ethical manner and succeed in good living.

Keyword. School Administration, Required Qualifications of Students

บทนำ

การศึกษานับเป็นส่วนสำคัญที่เปรียบได้กับกระจกเงาที่สะท้อนสภาพของสังคมไม่ว่าในยุคใด ซึ่งสังคมเป็นอย่างไรย่อมเกิดจากคุณภาพการศึกษาของยุคนั้นๆ และการศึกษาในยุคใดๆ สมัยใดย่อมต้องเกิดจากการกำหนดของบุคคลในสังคมหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา และผู้ที่กำหนดก็ย่อมจะกำหนดจากสภาพของสังคมเพื่อการพัฒนาสังคมและเพื่อการแก้ปัญหาของสังคม ซึ่งสังคมในแต่ละสมัยย่อมมีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย เมื่อสังคมเปลี่ยนไประบบการศึกษาก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสังคม หลักสูตรการศึกษาขึ้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ได้ทดลองใช้กับโรงเรียนนำร่องทั่วประเทศแล้ว และกำลังจะประกาศใช้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว บุคคลต้องร่วมรับผิดชอบทุกฝ่าย ทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนการดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ ไปสู่คุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (ชูชัย ศุภวงศ์, 2540 : 24)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคม บ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกับทุก ๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรง รักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีรากฐานสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ ให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ไขปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรวัตถุที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสิ้นเปลืองน้อยที่สุด โดยเหตุที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ด้วยการมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิดและความสามารถจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาที่มีคุณภาพอันเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวให้บังเกิดขึ้นในตัวบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง อนึ่งการจะให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จจะต้องสร้างกระแสสังคมให้ประเด็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นประเด็นแห่งชาติ ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเห็นความสำคัญและร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง กับทั้งควรมีการกำหนดเงื่อนไข เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่ความสำเร็จซึ่งประกอบด้วย การกระจายอำนาจ (Decentralization) การใช้แผนยุทธศาสตร์ (Strategic plan) การมีส่วนร่วมของชุมชน (Participation) และความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรัฐต้องทบทวนและคิดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนมากขึ้น ซึ่งทางหนึ่งคือผ่านช่องทางการกระจายอำนาจทางการศึกษาลงสู่ท้องถิ่นชุมชนให้มากยิ่งขึ้น (อรุณ จันทวานิช, 2545 : 25)

พฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจในพัฒนาการเด็กของพ่อแม่ ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิด การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ขึ้นอยู่กับ การเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกทักษะหรือลักษณะนิสัยที่ดี ขึ้นอยู่กับ การแสดงตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ขึ้นอยู่กับ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยให้เด็ก การอบรมปลูกฝังให้เด็กเป็นคนดีหรือเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมนั้นๆ เป็นสิ่งที่สังคมควรกำหนดแนวทางเพื่อปฏิบัติให้บังเกิดผลดีแก่เด็กและความเจริญของสังคมนั้น ปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กมีมากมาย ได้แก่ บ้าน โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชน สภาพสังคม รวมทั้งทุกสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่เด็ก แต่หากจะมุ่งถึงสถาบันและบุคคลที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยตรงแล้ว เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของครอบครัว บ้าน อันหมายถึง พ่อ-แม่ และผู้ปกครอง โรงเรียน อันหมายถึง ครู อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่สร้างพฤติกรรมที่ทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่กลายเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีของคนรอบข้าง หรือกลายเป็นสิ่งที่ เป็นปัญหาในสังคมก็ได้ (มานะ ร้อยนาพันธุ์, 2543 : 2)

โรงเรียน คือ สถาบันเพื่อพัฒนาเด็กที่ขาดทิศทาง และวิธีคิดอย่างเด่นชัด ให้มีความคิดเป็น ผู้ใหญ่ สมวัย พึ่งตนเองได้อย่างมีทิศทาง สามารถปรับตนเองอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำให้ผู้อื่นมีความสุขด้วย ส่วนครูนั้น ถ้ามองตามความคาดหวังของสังคม คำตอบจะได้หลายรูปแบบ เช่น ครูคือ ปุชนิยบุคคล คือผู้ยกระดับวิญญาณมนุษย์ ครูคือเรือจ้าง ฯลฯ แต่ถ้ามองจากตัวครูออกไปในความหมาย สากล ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ครูคือผู้ให้บริการ เป็นผู้คอยช่วยเหลือ ปลอดภัยให้กำลังใจ เป็น กันเองกับนักเรียน ห่วงใยเมื่อนักเรียนไม่สบาย ครูมักถูกเปรียบเทียบเสมอว่า เหมือนบิดา มารดาที่สองของ ศิษย์ ครูคือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กไปในทางบวกหรือลบก็ได้ คุณภาพของนักเรียนคือ ความสำเร็จสูงสุดของการบริหารและการจัดการของโรงเรียน การบริหารการศึกษานั้น แท้ที่จริงคือ การ บริหารและการจัดการให้ได้ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง (มานะ ร้อยนาพันธุ์, 2543 : 3)

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายการพัฒนาประเทศที่เน้นการพัฒนาสังคมคุณธรรม นำความรู้ โดย เร่งรัดให้สถานศึกษาทุกระดับทำการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน การพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน เป็นงานที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันรับผิดชอบ การหวังให้โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบฝ่ายเดียวในการ พัฒนานักเรียนอาจจะไม่ทันการณ์ ควรพัฒนาบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครองและ ชุมชน วัด ให้มีส่วนร่วมในพัฒนาคุณลักษณะแก่นักเรียนด้วย นอกจากนี้ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อ พัฒนามาบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของแผน กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาใน เชิงปริมาณ วิธีการที่ใช้ในการพัฒนา ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อค้นพบ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง วัดในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบการพัฒนา

คุณภาพของมนุษย์ ซึ่งรวมถึงด้านการศึกษาอยู่ด้วย จึงเห็นควรมีการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาที่นำไปสู่การพัฒนาเพื่อขับเคลื่อน (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, 2539 : 13)

การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยดำเนินงานที่ใช้กลยุทธ์ของเครือข่าย กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกว่า “บวร” ซึ่งกลยุทธ์ในการการเสริมพลังอำนาจ และกลยุทธ์การบูรณาการ ด้วยการผนึกกำลังแบบพหุภาคี คือ โรงเรียน ครอบครัว (บ้าน) วัด สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาคประชาชนและท้องถิ่น และแหล่งทุนสนับสนุน การวิจัยเพื่อการพัฒนา ผู้เรียน เป็นการเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เครือข่าย “บวร” มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม โดยกำหนดภาระหน้าที่ของเครือข่ายดังต่อไปนี้ 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ส่งเสริมเยาวชนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ตำนึกในความเป็นไทยมีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำคัญ และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกเศรษฐกิจพอเพียงคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 5) เสริมสร้าง ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันเครือข่าย “บวร” เพื่อการพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิด การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (กุมลา ถือโชค, 2550 : 3)

โดยที่ระบบโรงเรียนประถมศึกษาในอดีตใช้สถานที่ของวัดเป็นที่รู้จักในชื่อว่า “การศึกษาประชาบาล” เนื่องจากการศึกษาที่ วัด ชุมชนหรือประชาชนเป็นผู้อภิบาล จากพระราชบัญญัติประถมศึกษาพุทธศักราช 2478 ได้ให้นิยามโรงเรียนประชาบาลว่า หมายถึง “โรงเรียนประถมศึกษาที่วัด บ้าน ประชาชน ชุมชนในตำบลหนึ่งหรือหลายตำบลจัดตั้ง และดำรงด้วยทรัพย์สินของตนเอง” ซึ่งนิยามดังกล่าวเป็นที่ชัดเจนถึงการที่ วัด ชุมชน ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนประถมศึกษาในระดับที่กล่าวได้ว่า วัด ชุมชน ประชาชนเป็นทั้งเจ้าของและผู้ทำนุบำรุงโรงเรียน แต่เมื่อการศึกษาดำเนินมาถึงปัจจุบัน ฝ่ายราชการได้เข้ามาจัดการศึกษาในระดับนี้เกือบทั้งหมด ทำให้บทบาทของวัด ชุมชน ประชาชนในฐานะผู้อภิบาลลดน้อยลงไป แต่ด้วยภาระหน้าที่และความเกี่ยวข้องผูกพันมาเป็นเวลานาน ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาและวัด บ้าน ชุมชน ประชาชน ยังมีสายสัมพันธ์ต่อกันตลอดมา โดยในความรู้ลึกของวัด บ้าน ชุมชน ประชาชน แล้ว โรงเรียนประถมศึกษามีใช่เป็นเพียงสถาบันการศึกษาใน

วัด ชุมชน ประชาชน เท่านั้น แต่ยังมีลักษณะเป็นสถาบันสังคมระดับท้องถิ่นด้วย แม้การศึกษาจะจัดโดยราชการเป็นส่วนใหญ่ แต่ฝ่ายราชการก็รู้ถึงคุณค่าและความจำเป็นที่วัด ชุมชน ประชาชน จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เนื่องจากชาวบ้านเป็นผู้ที่รู้ว่า เขาและลูกหลานของเขาต้องการอะไรจากระบบการศึกษาและต้องการให้อะไรแก่ชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการศึกษาได้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 4)

โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2544 ที่สามารถบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพ ตามเป้าหมายของหลักสูตร แต่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี นักเรียนยังมีพฤติกรรมที่น่าจะต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาด้วยกระบวนการทางศาสนา การจัดการกระบวนการเรียนการสอนโดยครูพระจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่พึงประสงค์ให้ลดน้อยลง และมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ดังนั้นการวิจัยเรื่อง ผลของการบริหารสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนและส่งผลให้ทุกฝ่ายพึงพอใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาเยาวชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้มากขึ้น

จากสภาพปัจจุบันปัญหาและแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในการหนุนเสริมที่จะร่วมกันในการจัดการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เครือข่ายในการหนุนเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ด้านของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ด้าน ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำแนกตามข้อมูลทั่วไป
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 17,120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบช่วงชั้น โดยแบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – ป.3) ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 – ป.6) ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 – ม.3) และช่วงชั้นที่ 3 (ม.4 - ม.6) มากลุ่มละเท่า ๆ กัน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 425 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ เกรจซี่ และมอร์แกน (Kregcie and Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 8 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งมีคำตอบหลายตัวเลือก ระดับคะแนนไม่เท่ากัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 425 คน ด้วยตนเอง และขอรับคืนด้วยตนเองได้ครบ 425 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

4.1 การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามกลยุทธ์ที่ภาคีเครือข่ายสังเคราะห์ขึ้น จากกระบวนการวิจัย ใช้การวิเคราะห์เอกสาร (Document Synthesis) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4.2 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปกับองค์ประกอบของคุณลักษณะกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ใช้สถิติค่า t-test และ F-test และวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรสังเกตได้ขององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการบริหารสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งขององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าในทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ การที่นักเรียนร้องเพลงชาติในตอนเช้าแถวเคารพธงชาติอย่างตั้งใจ นักเรียนทำด้วยเหตุผลใด เมื่อพิจารณา ด้านที่ 2 ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ เมื่อญาติของนักเรียนขับรถผิดกฎจราจรทำให้เกิดอุบัติเหตุจนมีผู้เสียชีวิต และนักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นั้นด้วย เมื่อมีตำรวจมาสอบถามนักเรียนจะเล่าเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด เมื่อพิจารณา ด้านที่ 3 ด้านความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ วินัยไปทำฝายกั้นน้ำเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำร่วมกับชาวบ้าน ตามคำชักชวนของลุงที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ถ้านักเรียนเป็นวินัยนักเรียนจะไปร่วมด้วย เพราะเหตุใด เมื่อพิจารณา ด้านที่ 4 ด้านความใฝ่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เมื่อกลับมาครูได้ถามนักเรียน เกี่ยวกับสถานที่ดังกล่าวว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างไร และนักเรียนตอบไม่ได้ ครูจึงให้ไปหาข้อมูลมาตอบในวันพรุ่งนี้ นักเรียนควรจะไปหาข้อมูลมาตอบเพราะเหตุใด ด้านที่ 5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ นักเรียนควรออมเงิน ด้วยเหตุผลใด ด้านที่ 6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ครูได้มอบหมายให้นักเรียนทำงานประดิษฐ์ดอกไม้ แม้ว่าชายจะคิดว่าเป็นงานที่เหมาะกับผู้หญิง แต่ก็พยายามทำสำเร็จ หากนักเรียนเป็นชายก็จะทำอย่างซื่อสัตย์ เพราะเหตุใด ด้านที่ 7 ด้านรักความเป็นไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ แดงยกมือไหว้นักเรียนที่เป็นรุ่นพี่ ทุกครั้งที่พบกันถึงแม้ว่าแดงกับรุ่นพี่จะมีบ้านอยู่ใกล้กันก็ตาม นักเรียนคิดว่าตนเองควรทำเช่นเดียวกับแดงเพราะเหตุใด ด้านที่ 8 ด้านความมีจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ถ้านักเรียนเป็นรุ่นพี่ที่เก่งภาษาไทย เมื่อโรงเรียนประกาศรับสมัครโครงการที่สอนน้อง นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร และค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 4 ด้านความใฝ่เรียนรู้ ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ในระดับปานกลาง) ได้แก่ ด้านที่ 2 ด้านซื่อสัตย์สุจริต ส่วนด้านที่มี

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านความใฝ่เรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ เมื่อกลับมาครูได้ถามนักเรียน เกี่ยวกับสถานที่ดังกล่าวว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อย่างไร และนักเรียนตอบไม่ได้ ครูจึงให้ไปหาข้อมูลมาตอบในวันพรุ่งนี้ นักเรียนควรจะไปหาข้อมูลมาตอบเพราะเหตุใด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 แสดงว่าคะแนนที่ประเมินมามีการกระจายมาก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการตอบข้อมูลป้อนกลับที่แตกต่างกัน ส่วนสมบัติพบเห็นเพื่อนกลุ่มหนึ่งชอบใส่ถุงเท้าที่มีลวดลายสวยงามมาโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นสมบัติ นักเรียนจะไม่ทำเหมือนเพื่อนเพราะเหตุใด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดเท่ากับ 0.52 แสดงว่าคะแนนที่ประเมินมามีการกระจายน้อย เพราะกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลที่ ไม่แตกต่างกัน ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าความเบี่ยงเบนน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 1 ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ได้แก่ การที่นักเรียนร้องเพลงชาติในตอนเช้าแถวเคารพธงชาติอย่างตั้งใจ นักเรียนทำด้วยเหตุผลใด ส่วนค่าความโค้งอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน คือ ไม่เกิน 7 จากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่ามากความโค้งน้อยคิดลบ คือด้านที่ 8 ด้านจิตสาธารณะ ได้แก่ หน่วยงานกาชาดขอความร่วมมือนักเรียนช่วยเหลือของให้กับผู้ประสบภัยน้ำท่วม นักเรียนจะไปช่วยเหลือของด้วยเหตุผลใด ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเป็นบวกมากที่สุด คือ ส่วนด้านที่ 5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง ได้แก่ คินนี่มีรายการโทรทัศน์ที่นักเรียนชอบมาก แต่การบ้านก็มีมากเช่นเดียวกัน และคุณพ่อบอกว่าพรุ่งนี้จะให้นักเรียนลาหยุดเรียนครึ่งวันเพื่อไปเยี่ยมคุณย่าที่ต่างจังหวัด นักเรียนจะตัดสินใจปฏิบัติตนอย่างไร

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 8 ตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของแบบจำลององค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ทั้ง 8 ตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าระหว่าง 0.141 ถึง 0.462 โดยทุกตัวแปรสังเกตได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียงกัน

3. นักเรียนที่มีเพศ ที่พักอาศัย สถานภาพของผู้ปกครองต่างก็มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวม ไม่แตกต่างกัน และมีระดับช่วงชั้นการศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง ผลของการบริหารสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และ

สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ได้ดังนี้

ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากและผลการวิจัยที่พบ คือ การที่นักเรียนร้องเพลงชาติในตอนเช้าแถวเคารพธงชาติอย่างตั้งใจทั้งนี้เนื่องมาจากองค์ประกอบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เพราะนักเรียนต้องมีความรักชาติ ศาสน์และกษัตริย์ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 31 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาเป็นสาระเกี่ยวกับอุดมการณ์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Educational Materials Center (2003 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2551 : 25) กล่าวว่าภารกิจกรมพิเศษเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชน แตกต่างจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรตรงที่กิจกรรมพิเศษจะจัดขึ้นเป็นครั้งคราว ตามวาระ ไม่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ และกิจกรรมดังกล่าวมักเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง หรือการให้สัตยาบันตนเองหรือสาธารณชนในการพัฒนาตนเอง โดยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นกิจกรรมที่ทำให้สถาบันที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียน เช่น สถาบันครอบครัว โดยให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ปลูกฝังและพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนเมื่ออยู่ในครอบครัว หรือสถาบันศาสนา และพระมหากษัตริย์ สามารถใช้สถานที่สำคัญทางศาสนาทำกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนได้ ทั้งนี้ควรมีการประเมินเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้า ในการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กในกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็น แรงกระตุ้นผลักดันให้การดำเนินการเป็น ไปอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ด้านซื่อสัตย์ มีผลการวิจัยพบว่า ญาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาจรรยาทำให้เกิดอุบัติเหตุจนมีผู้เสียชีวิต และนักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ นั้นด้วย เมื่อมีตำรวจมาสอบถามนักเรียนจะเล่าเหตุการณ์ตามที่เกิดขึ้นจริง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยว่า สกศ. ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ซึ่งเป็นงานส่วนหนึ่งในโครงการวิถีการเรียนรู้ของคนไทย ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมพันธ์ อภิรักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณธรรม 7 ประการ ของนักศึกษาศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติตามคุณธรรม 7 ประการโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่านักศึกษามีการปฏิบัติตามคุณธรรมอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน กลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาศึกษานอกโรงเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะโดยรวมด้านพากเพียรอดทน ควรส่งเสริมให้มีการอบรมเกี่ยวกับเรื่องความ

เพียร ด้านเสริมสร้างคนดี ควรสนับสนุนยกย่องคนดีให้สังคมได้รับรู้ ด้านรู้จักสามัคคี ควรมี กิจกรรม เพื่อให้เกิดความสามัคคี ด้านมีน้ำใจ ควรสนับสนุนให้ทุกคนมีน้ำใจให้กันเพื่อสังคมที่ดี ด้านไม่ประหยัด ควรประหยัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น บุหรี่ สุรา ด้านซื่อสัตย์สุจริต ควรสนับสนุนผู้ประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีความคิดในการครองชีพ ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย

ยิ่งไปกว่านั้นด้านความมีวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก และเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ดี และตามมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์กล่าวว่าผู้เรียนต้องมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุมาลา ถือโชค (2550) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่าตามพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับวินัยในตนเองด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความตั้งใจ ความอดทน ความเชื่อมั่นในตนเองความเป็นผู้นำ การตรงต่อเวลา ความมีระเบียบ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ด้านความมีระเบียบเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการไว้ผมศิระเบียบมากที่สุด ด้านที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์รองลงมา คือ การแต่งกายตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน ควรให้ความตระหนักและร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ท้ายสุดเมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนควรจะมีออมเงิน ตามสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้แก่ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการงาน ประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ มีวินัยในการทำงาน เห็นคุณค่าความสำคัญของงานและอาชีพสุจริต และด้านที่ 6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ได้แก่ การเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ครูได้มอบหมายให้นักเรียนทำงานประดิษฐ์ดอกไม้ แต่ก็พยายามทำสำเร็จ จริยธรรมที่ควรพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นต้น สามารถเลือกพัฒนาจริยธรรมที่ต้องการได้ตามความต้องการทางสังคม โดยมีแนวคิดที่เป็นหลักในการพัฒนา จริยธรรมไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นในแต่ละบริบท ของแต่ละท้องถิ่น ว่ามีความต้องการที่จำเป็นอย่างไรบ้าง ในงานวิจัยนี้ จะได้นำแสวงหาคำตอบเกี่ยวกับจริยธรรมไทยที่ควรส่งเสริมตามความต้องการของท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมหลักที่จำเป็นในบริบทของสังคมไทย และใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายเทคนิค เพื่อหาความต้องการจำเป็นที่ต้องการพัฒนาจริยธรรมในแต่ละสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะทำได้ข้อสรุปเกี่ยวกับจริยธรรมที่ต้องการพัฒนาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำเอาแนวคิดนั้นมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาระ เป็นการบูรณาการจริยธรรมในหลักสูตร ให้มีความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตจริงของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สามารถจำแนกค่านิยมเชิงจริยธรรมที่ต้องการให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ

งานวิจัยของพรจิต แท้สูงเนิน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานอิงปรัชญาจากหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่มีต่อมโนทัศน์ทางคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมการอยู่ร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม พบมากที่สุด รองลงมาคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความประหยัด ความตรงต่อเวลา ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของประภัสสร เพื่อกกเชนทร์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ชุมชน มีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขมีความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการที่ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของการบริหารสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ด้านรักษาดิน ศาสน์ กษัตริย์ มีความสำคัญที่นักเรียนควรมีมากที่สุด สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนให้มีความรักษาดิน ศาสน์ กษัตริย์ เพื่อให้ให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการรักสถาบันชาติ ประพฤติตัวที่ดีตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธมากขึ้น

1.2 ด้านซื่อสัตย์สุจริต มีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของนักเรียน โดย การซื่อสัตย์ ต่อตนเองในฐานะที่เป็นนักเรียน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนให้มีความซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่นเพื่อทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี ส่งผลทำให้อุทิศมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ และการทำงานเพื่อให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.3 ด้านความมีวินัย การมีวินัยต่อตนเอง เป็นความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หลอกลวงตนเองและผู้อื่น ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้กระทำ ส่งผลทำให้นักเรียนเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีลักษณะมุ่งอนาคต มีความเป็นผู้นำ มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนขยันหมั่นเพียร รวมทั้งรู้จักเสียสละ และมีความเห็นใจผู้อื่น

1.4 ด้านใฝ่เรียนรู้ การใฝ่เรียนรู้ทำให้นักเรียนยังคงรักษาความต่อเนื่องในการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนมีกรอบ มีเป้าหมายและทิศทาง ซึ่งจะช่วยให้เวลาที่พ่อแม่ ไม่ได้อยู่ด้วยกับลูกในช่วงเวลานั้น เขาก็ยังสามารถนำพาตนเอง ให้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ได้ แต่

ในระยะแรกโดยเฉพาะเด็กเล็ก พ่อแม่ยังคงต้องคอยวางแผน คอยกำกับดูแลอย่างเป็นธรรมชาติ และต้องคอยระมัดระวังไม่ให้เด็กต้องรู้สึกว่าการเรียนรู้เป็นภาระ แต่ให้เป็นความรู้สึกสนุกสนานท้าทายมากกว่า จากนั้นจึงค่อยๆ ปลดปล่อยให้เด็กที่เริ่มโตและเรียนรู้ที่จะทำได้เองได้ลองวางแผนง่าย ๆ ที่ไม่สลับซับซ้อนจนพัฒนาขึ้นเป็นลำดับต่อไป

1.5 ด้านอยู่อย่างพอเพียง สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนให้นักเรียนควรมีความคิดต่อการอยู่อย่างพอเพียงซึ่งจะทำให้เด็กมีแนวทางในการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

1.6 ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนในการมุ่งมั่นและการตั้งเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ให้สำเร็จ เพื่อส่งผลต่อความมุ่งมั่นมานะอดทน ในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตของตนเอง รวมทั้งทำให้นักเรียนมีการใช้สติปัญญาในการทำงาน เพื่อแก้ปัญหาและหาหนทางเจริญก้าวหน้าอยู่นั้น มีทฤษฎีมากมายที่หวังให้เราปฏิบัติตาม ลองย้อนกลับมาใช้ธรรมะง่ายๆ ที่ให้คุณประสบความสำเร็จในการทำงานสูงสุด

1.7 ด้านรักความเป็นไทย เป็นคุณลักษณะที่สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนปฏิบัติตนให้มีความรักขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เพื่อให้ตนเองมีความนอบน้อมต่อบุพการี ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณ เพื่อส่งผลทำให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ รวมทั้งรักความเป็นไทย ประกอบด้วย วัฒนธรรมไทย การดูแลรักษาอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ยั่งยืนตลอดไป

1.8 ด้านมีจิตสาธารณะ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อคุณลักษณะที่ดี สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมในการเรียนการสอนนักเรียนให้มีจิตสาธารณะ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน "จิตสาธารณะ" เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม

ดังนั้นนักเรียนและครูผู้สอนควรนำองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ และไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตของตนเองให้มีคุณธรรมและทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จในทางที่ดีต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

2.2 ควรมีการศึกษาคุณธรรมและจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กุมลาตา ถือโชค. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ช้อยนันต์ สมุทรวิช. (2539). **ทรัพยากรเพื่อการศึกษา**. รายงานวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติ
การศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ชูชัย สุภวงส์. (2540). **ประชาสังคม : วรรณชนนักคิดในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ประภัสสร เผือกคเชนทร์. (2548). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตาม
ความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- พรจิต แท้สูงเนิน. (2542). **ผลของการใช้นิทานอิงปรัชญาจากหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่มีต่อมโนทัศน์
ทางคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะ ร้อยคาพันธุ์. (2543). **การศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมพันธ์ อภิรักษ์. (2543). **คุณธรรม 7 ประการ ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล
ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **แผนแม่บทชุมชน**. สืบค้นเมื่อสิงหาคม 10, 2551
จาก http://www.onec.go.th/move/seminar/penpan/index_penpan.htm.
- อำรุง จันทวานิช. (2545). **วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา กรมการศาสนา.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). **Determining Sample Size For Research
Activities, Educational and Psychological Measurement**. 30(3): 607-610.